तस्या मध्यादारभ्याष्टासु प्रक्रमेष्वेकादशसु द्वादशसु मत्या वेति (४.८.१३) उक्तप्रमाणादधिकेषु वा न्यूनेषु वा प्रक्रमेषु आहवनीयखरस्य मध्यं कुर्यात् · ततो यावत्प्रमाणा रज्जुः स्यात्तावानेवागमो भवेत् आगमार्धे भवेदङ्कुस्तदन्ते च निरञ्ज्जनमित्यनेनोपायेनारत्निमात्रं[1] चतुरश्रमाहवनीयखरं[2] साधयेत् । ततो गार्हपत्याहवनीययोरन्तरꣳ षड्धा सप्तधा वागन्तुसमं त्रेधा विभज्यापरवितृतीयलक्षणेन दक्षिणायम्य तस्मिन्नग्निरित्यनेनोपायेन[3] दक्षिणाग्निखरस्य मध्यमङ्कयित्वा विपर्यस्योत्तरत उत्कर इत्युत्करस्थानमप्यङ्कयेत्[3] · प्रकारान्तरमप्युच्यते अपि वान्तरत्रिभागोनया रज्ज्वा पूर्वार्धे समचतुरश्रं[4] कृत्वा श्रोण्यामग्निरित्यनेनोपायेन[3] दक्षिणाग्निस्थानमध्यमङ्कयित्वा विपर्यस्योत्तराꣳसऽ उत्कर इत्युत्करस्थानं[3] कुर्यात् · ततः सर्यवैरङ्गुलैः षड्भिरर्थे वृत्तमालिखेत् चतुर्भिः सर्यवैस्त्रिंशद्धरेन्मण्डलकं तत इति दक्षिणाग्निखरमर्धचन्द्राकारं साधयेत् · अथवा षोडशाङ्गुलतार्तीये[5] वृत्तं स्यात्षोडशाङ्गुलम् तावदेव ततो गत्वा हरेद्वृत्तमर्धके इत्युपायेन वा दक्षिणाग्निखरं साधयेत् · अत्राप्यरत्नेश्चतुर्विंशो भागोऽङ्गुलम् अतोऽरत्निप्रमाणरज्ज्वोस्तृतीयं भागं परित्यज्य भागद्वयेन षोडशाङ्गुलं[6] वृत्तं कुर्यात् । वेदिसाधनोपायस्तु दर्शपूर्णमासेष्टावेवोक्तः (२.६.१-१०) । सभ्यस्य खरोऽपि गार्हपत्यखरवद्वृत्तः कार्यः ॥ ॥ अत्रायं पदार्थक्रमः । पूर्वं गार्हपत्यागारकरणम् तच्चार्थात्परिमाणम् पूर्वदक्षिणद्वारम् प्रागुंशमुदगुंशं वा कार्यम् · तत आहवनीयागारं नियमेन प्रागुंशं पूर्वापरद्वारं च कार्यम् । सर्वे ऋत्विग्यजमानाः सभ्याग्न्यगारे कुर्वन्ति बहुवचनात् । ततः पौर्णमासवद्वपनम् · अत्राहापस्तम्बः केशश्मश्रु वपते नखानि निकृन्तते स्नात्येवं पत्नी केशवर्जमिति । ततः क्षौमेऽअहते वाससी यजमानः परिधत्ते · पत्नी च · तत्र यजमानस्य परिधास्ये[7] यश इति परिधानमन्त्रः[8] यशसा मेत्युत्तरीयस्य · द्विराचमनम् · पत्न्याश्च । ततो

---

१) °हंकुरतदंते निरं°२. From the Çulvapar. çloka ३२b. ३३a, where we read °हंकुस्तदर्धे च निरंकनं · Chamb. 622 has: भवेहंकुं तदर्धेन नि°. २) समचतुरश्रमा° Chamb. 622. ३) From the Çulvapariçishṭa, see pag. २१०,१० ff. ४) पूर्वार्धे चतुरश्रं Chamb. 622. ५) Thus Chamb. 622. तार्त्तीये १. ६) °शांगुले Chamb. 622. ७) Thus Chamb. 622. परिधास्यै १. ८) परिधानवस्त्रस्य मन्त्रः Chamb. 622.